והתנן [א]ששים [א]נבללין ששים וא' אין נבללין והוינן בה כי אינם נבללין מאי הוי והתנן לא בלל כשרה [ב]ואמר ר' זירא כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו מידי איריא הא כדאיתא והא כדאיתא לא יצק לא יצק כהן אלא זר לא בלל לא בלל כלל: או שפתת' פתים מרובות כשרה: השתא לא פתת כלל כשרה פתין מרובות מיבעיא מאי פתין מרובות שריכה בפתיתין ואיבעית אימא לעולם פתים מרובות ממש ומהו דתימא התם הוא דאיכא תורת חלות עליהן אבל הכא דלא תורת חלות איכא ולא תורת פתיתין איכא קמ"ל לימא [א] מתניתין דלא כרבי שמעון [ג]דתניא רבי שמעון אומר [ד]כל כהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה שנאמר [ה]המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה מודה בעבודה יש לו חלק בכהונה שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה ואין לי אלא זו בלבד מנין לרבות ט"ו עבודות [ו]היציקות והבלילות והפתיתות והמליחות והתנופות וההגשות והקמיצות והקטרות והמליקות [ב] והקבלות והזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה וטהרת מצורע ונשיאות כפים בין מבפנים בין מבחוץ מנין ת"ל מבני אהרן עבודה המסורה לבני אהרן כל [ז]כהן שאינו מודה בה אין לו חלק בכהונה אמר רב נחמן לא קשיא כאן [ג] במנחת כהנים כאן במנחת ישראל דבת קמיצה היא [ח]מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר מנחת כהנים דלאו בת קמיצה היא מעיקרא בעיא כהונה אמר ליה רבא מכדי מנחת כהנים מהיכא איתרבי ליציקה ממנחת ישראל מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר איכא דאמרי אמר רב נחמן לא קשיא כאן בנקמצות כאן בשאין נקמצות אמר ליה רבא מכדי שאין נקמצות מהיכא איתרבי ליציקה מנקמצות מה התם כשירה בזר אף הכא נמי כשירה בזר אלא מחוורתא מתניתין דלא כר' שמעון מ"ט דרבנן אמר קרא [ט]ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והביאה אל בני אהרן [י]הכהן וקמץ [כ]מקמיצה ואילך מצות כהונה לימד על יציקה ובלילה שכשירה בזר ורבי שמעון בני אהרן

הכהנים

רש"י

והתנן. בפרק המנחות והנסכים (לקמן דף קג:): **ששים.** עשרונים נבללין בלוג אחד: **ששים ואחד אין נבללין.** בלוג אחד הילכך לא יביא ס"א עשרונים בכלי אחד לפי שאין רשאי לתת שם שני לוגין וכר' אליעזר בן יעקב דאמר בפרק שתי מדות (לקמן דף פח.) אפילו למנחה של ששים עשרון אין לה אלא לוגה. ולי נראה דאפילו לרבנן דאמרי ששים לוג קים להו דאין נבללים יפה בכלי אחד: **כל הראוי לבילה.** ששים עשרונים שראויין לבלל בלוג: **אין בילה מעכבת בו.** שמע מינה דאי נמי לא בלל כשר: **ושאין ראוי לבילה.** ששים ואחד מעכב בו מצות בילה ופסולה. אלמא מדשני לה אין בילה מעכבת בו שמע מינה לא בלל דמתניתין לא בלל כלל משמע וה"ה דלא יצק: **שריכה בפתיתין.** שפתתה יותר מדאי: **ומהו דתימא הפס.** כי לא פתת כלל הוא דכשרה [ח]דאיכא תורת חלות עליהן: **אבל.** פתת פתים מרובות אימא תיפסל: **מתניתין.** דמכשיר יציקה בזר דלא כר' שמעון: **חמש עשרה עבודות.** נשיאת כפים דבפנים ובחוץ חדא חשיב ליה: **הקבלות.** קבלת דם: **בפנים.** בעזרה כדכתיב וישא אהרן את ידיו וגו' (ויקרא ט): **בחוץ.** בכל עיר ועיר: **כל כהן כו'.** אלמא מדחשיב יציקה בכלל עבודה המסורה לבני אהרן שמע מינה אסורה בזר: **מקמיצה ואילך כו'.** כדכתיב [ד] ויצק [ט]הכהן וגו' דליהוי משמע מקמיצה ואילך מצות כהונה: **ממנחת ישראל.** דיציקה במנחת ישראל כתיב[י] וגמרי' מינה שאר מנחות בפרק אלו מנחות (לקמן דף עה.) דדרשינן ויצקת עליה שמן מנחה[כ] לרבות כל המנחות לקמיצה וליציקה: **כאן בשאין נקמצות.** [ה] ההיא ליסנא בתרא דרב נחמן אתא לרבויי מנחת נסכים [ו] כמנחת כהנים דיציקה פסולה בזר:

מקרא

תוספות

כי אין נבללים מאי הוי הא תנן לא בלל כשר. ואם תאמר מכל מקום כיון דלכתחילה מצוה לבלול צריך להביא מנחה שיכולה להיבלל [ז] וי"ל כיון דהאי גברא לקרבן גדול מיכוון היה לו להביא בכלי אחד משום דתנן בפרק המנחות והנסכים (לקמן דף קג:) שאם נדר בכלי אחד לא יביא בשני כלים ואם הביא פסול הילכך אי לא הוה בילה מעכבא היה לו להביא בכלי אחד [ח]: **ואמר** ר' זירא כל הראוי לבילה כו'. וא"ת מנא ליה לר' זירא הא לימא לא בלל כהן אלא זר כמו בלא יצק ושמא קים ליה דלא כתיבא עיכובא בבלילה ואם תאמר והא [ל] תנא בה קרא דכתיבא בלילה במנחת מחבת ומרחשת ומאפה תנור (ויקרא ו) ובנשיאים (במדבר ז) תריסר זימני ויש לומר דלא מישתמיט קרא דליכתוב בשום דוכתא ובללת בשמן בלשון צווי [מ] וכל שאינו ראוי לבילה בילה מעכבת בו וא"ת מנליה דליבעי ראוי לבילה מאחר דבילה לא מעכבא וי"ל סברא בעלמא הוא כיון דכתב רחמנא בילה דנבעי לכל הפחות ראוי לבילה וכן לגבי קריאה דחליצה דפ' מצות חליצה (יבמות דף קד:) וגם קריאה דביכורים בפרק המוכר את הספינה (ב"ב דף פא:) ובמכות (דף יח:) דבכל הנהו מייתי דרבי זירא אבל בפרק קמא דקידושין (דף כה.) קשיא טפי דבעי כל בשרו ראוי לביאת מים אפילו בית הסתרים מנלן הא כיון דכתיב בשרו דמה בשרו מאבראי וא"כ אפילו ראוי לא ניבעי וי"ל משום דכתיב כל בשרו [נ][ס] [מ"מ] להני למימר דבעינן ראוי וא"ת א"כ לכתחילה ניבעי רמילה כמו בבילה וקריאה וי"ל שאני הכא דכתיב בשרו דמשמע מאבראי וכאילו כתב בהדיא ורחץ מאבראי וא"ת בפ' נגמר הדין (סנהדרין ד' מה:) דאמר שמואל נקטעה יד העדים פטור דבעינא קרא כדכתיב ומסיק תנאי היא ואיכא למ"ד חייב נימא הראוי לבילה כו' וי"ל דהתם אין סברא לפוטרו בשביל כך ואם תאמר בנדרים בפרק נערה המאורסה (דף עג.) דבעי חרש מהו שיפר לאשתו כו' ומספקינן ליה אי בעינא ראוי לשמיעה כדרבי זירא אי לא אמאי מספקינא ליה וי"ל משום דדילמא הא דכתב רחמנא ושמע אורחא דמילתא נקט שאין ראוי להפר אלא ע"י שמיעה: **שריכה** בפתיתין. סבר לה כמ"ד בפרק אלו מנחות (לקמן דף עה:) שקופל אחד לשנים ושנים לארבעה ולא כמ"ד מחזיר [ע] לסולתן שנאמר המקריב אותו כו': **מודה** בעבודה יש לו חלק. הכא נקט מודה בעבודה משמע אפילו ת"ח אלא שהוא רשע ובפרק הזרוע והלחיים (חולין דף קל.) אמרינן דאין נותנין מתנה לכהן עם הארץ שנאמר לתת מנת למחזיקים בתורת ה' ולא קאמר לכהן שאינו מודה מדכתיב מחזיקים ושמא יש לחלק דהתם בתרומות ומעשרות שאדם נותן לכל כהן שירצה והכא בקרבן המתחלק לכל בית אב של אותו היום וסלקא דעתך שכולן שוין משום דלכל בני אהרן תהיה איש כאחיו קמ"ל קרא דבעינן מודה בעבודה: **מנין** לרבות ט"ו עבודות. הכא לא חשיב הולכה דרבי שמעון לטעמיה דלא חשיב לה עבודה בסוף פרק קמא דזבחים (דף יד:) משום דאיפשר לבטלה ומיהו קשה דליכא חטאת הפנימית דלא אפשר לבטלה כדקאמר התם רבי שמעון בן לקיש ונראה דבכלל קבלה היא כדאמר התם דאפקה לקבלה בלשון הולכה ומיהו קשה דאכתי איכא עבודות טובא כגון תרומת הדשן וסידור מערכה ושני גיזרי עצים ודישון מזבח הפנימי והמנורה ולחם הפנים ובזיכי לבונה ויש לומר דתנא ושייר אע"ג דתנא מניינא דאע"ג דפריך בפרק קמא דקידושין (דף טז:) גבי ד' מעניקים להן תנא תני ארבעה ואת אמרת תנא ושייר התם אסיפא סמיך דקתני ואי אתה יכול לומר ארבעה באחד מהן וגבי חורש תלם אחד בפרק בתרא דמכות (דף כא:) דפריך תנא תני שמנה ואת אמרת תנא ושייר שאני התם דמשמע דאתא לטפויי לאוי וגיטין אשכחן בפרק קמא (דף ח.) דתנא מניינא ושייר גבי [פ] שלש דברים בסוריא וכסוטה בפרק היה מביא (דף טז.) גבי בשלשה מקומות הלכה עוקבת את המקרא ומכל מקום צריך ליתן טעם מניינא למעוטי מאי ושמא תנא מניינא למעוטי שחיטה והפשט וניתוח שהיא עבודה שאינה מסורה לבני אהרן ולא חיישינן אם אינו מודה [צ]:

כאן במנחת כהנים כאן במנחת ישראל. ואם תאמר אכתי לימא מתניתין דלא כרבי יהודה ור' שמעון דתנן לא מלח כשר ולקמן בברייתא מוכח דמליחה מעכבא לר' יהודה ור"ש וא"א לפרש מתני' לא מלח כהן אלא זר כדמוכח לקמן:

מקמיצה ואילך מצות כהונה. פירשתי בפרק קמא (לעיל דף ט.): **ורבי** שמעון בני אהרן נדרש לפניו ולאחריו. ואם תאמר ומי פליג רבי שמעון אלא בלל כשר ויש לומר דבלל זר גרע דמיחל עבודה ומהאי טעמא ניחא בלל מחוץ לחומת העזרה דבפרק קמא (לעיל דף ט.) דפסול אע"ג דלא בלל כשר אי נמי מכולה מתניתין דייקינן דלא כר"ש מלא יצק ומלא בלל דלרבי שמעון כיון דבעי כהן אי לא עביד פסול ומיהו קשה ממליחה דבעי רבי שמעון קרא [ק] לקמן מנלן דמעכבא ולמה לי קרא תיפוק ליה דבעינן כהן כדאמרינן וכי תעלה על דעתך שזר קרב אצל מזבח ובלאו האי טעמא [ש] בעי דמקמיצה ואילך מצות כהונה ומליחה אחר קמיצה:

במקרא

עין משפט נר מצוה

ה א מיי' פי"ו מהל' מעה"ק הל' ו:
ו ב מיי' פ"א מהל' בכורים הל' א:
ז ג מיי' פי"ב מהל' מעה"ק הל' כג ופי"א מהל' פסוה"מ הל' ו:

תורה אור השלם

א. הַמַּקְרִיב אֶת דַּם הַשְּׁלָמִים וְאֶת הַחֵלֶב מִבְּנֵי אַהֲרֹן לוֹ תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמָנָה: ויקרא ז לג
ב. וְנֶפֶשׁ כִּי תַקְרִיב קָרְבַּן מִנְחָה לַה' סֹלֶת יִהְיֶה קָרְבָּנוֹ וְיָצַק עָלֶיהָ שֶׁמֶן וְנָתַן עָלֶיהָ לְבֹנָה: ויקרא ב א

מוסף רש"י

א ששים נבללין ששים ואחת אין נבללין. דעד ששים יכולין ליבלל בכלי אחד בלוג אחד, ואליבא דר' אליעזר בן יעקב נקט לה דאמר בפרק שתי מדות דאפילו מנחה של ששים עשרון אין לה להיות אלא לוגה (לקמן קג.). כל הראוי לבילה. כגון ששים עשרונים דראוי ליבלל בלוג אחד אין בילה מעכבת בו. דאפילו לא בלל כשר בילה מעכבת בו. דבעינן שיהא ראוי ליבלל (שם). וכל שאין ראוי לבילה בילה מעכבת בו. דראוי לבילה בעינן, דאפשר דמתקיים בה מצות מנחה (יבמות קד: ועיי"ש קידושין [illegible]). והכי הוא כתביא מנחה בקטנות דלאו כלים, שכל דבר שלא הקדיש להביא יש בכלל בעיקר הנחתו להביא בזמנו ענין שלא ככתוב ולא בענין אחר, אבל מצות האמורים בגופה מנוה, כגון [illegible] בקרקע, בלילה במנחה, שמעכבין אם בילה הכתוב [illegible] עליו לעכב. ויש שאין מעכבין (רשב"ם ב"ב פא.). כל כהן שאינו מודה בעבודה. שאמר בלבו דברי הבל הן ולא צוה המקום להקריב לו קרבנות אלא משה מלבו אמרן אין לו חלק בכהונה. אין לו חלק בקדשים. המקריב. היא הכהנה. היציקות והבלילות. שנותן שמן במנחה ובוללה וחוזר ונותן עליה שמן לקיים בה מצות יציקה, ויצק עליה שמן כדאמרינן באלו מנחות דבלל ויוצק ב' מתנות שמן דפתיתות. מנחת מחבת ומרחשת ומנחת מאפה תנור כולן נקמצות לאחר אפיה ופותתן ומחזירן לסולתן ויוצק דכתיב פתות אותה פתים וגו' המליחות. כמלח תמלח (ויקרא ב). התנופות. דילין ומגיש ולא כל המנחות טעונות תנופה והגשה והמתם בהן להן יש טעונות תנופה [illegible] הגשה ולא תנופה [illegible] תנופה ולא הגשה, ומה [illegible] הגשה מגישה בקרן [illegible] קודם קמילה ומגישה בקרן מערבית דרומית כנגד חודה של קרן כמנחות (סט.) ובסוטה (יד:). הזאות. היא זריקת דם הנזרקים כמוצה [illegible] כפנים על הפרוכת ועל מזבח הזהב בין [illegible] בחוץ. שחיטה לא קחשיב שאף הזר כשר בה ועריפת עגלה. בכהנים [illegible] דכתיב (דברים כא) [illegible] הכהנים בני לוי טהרת מצורע. נשאים לאחת בין בפנים. במקדש דכתיב (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו וגו' בין מבחוץ. בגבולין בכל עיר ועיר [illegible] מבני אהרן. שלישי דאיירי לעיל היא (חולין קלב.)

מסורת הש"ס

א) לקמן קג., ב) נ"ז שם כ"ב פא: חולין פב: קדושין כה. יבמות קד: נדה סו: מכות יח: נדרים עג., ג) חולין קלג: [תוספתא דדמאי פ"ב ה"ז ע"ש], ד) תוספתא דדמאי פ"ב ה"ז ע"ש [חולין קלב: ע"ש], ה) בכורות לו., ו) לעיל ט. פסחים לו., ז) [הכהנים], ח) דתורת. נ"ק, ט) הכהן וקמץ דמשמע מקמילה. נ"ק, י) [ויקרא ב], כ) [שם], ל) סנה כה. נ"ק, מ) וא"ת דקאמר וכל שאינו כו' בו מגלה. נ"ק וכ"ה בס"י, נ) למרבה אפילו בית הסתרים משום הכי אתי. נ"ק, ס) רש"ק, ע) לסולתן הפי"ד את"כ ד"ה שנאמר המקריב אותו כו' מודה בעבודה כו' נקט שאינו מודה בעבודה. נ"ק, פ) שלשה דברים סוטה סוריא לאוי וכסוטה. נ"ק, צ) [וע' תוס' יבמות ג: ד"ה למעוטי ותוס' קדושין טז: ד"ה והא ותוס' סוטה טז. ד"ה תנא ותוספות כתובות נא: ד"ה חמשה ותוספות גיטין נ: ד"ה אין מולחין], ק) לקמן למעכבא כי האי טעמא בעי כהן. נ"ק.

שיטה מקובצת

א] מתניתין דלא כר"ש רתניא. חולין דף קלב. וא"ת וכי תיסק ארעתין דר' שמעון בעי כל הני בכהן וכי אפי' ריעבד והא בלילות דאם לא בלל כשר וכי עביד ליה זר אמאי מפסיל אלא ע"כ ר"ש לא בעי אלא לכתחילה למצוה וא"כ מאי קאמר מתניתין דלא כר"ש דילמא מתניתין דמכשיר בדיעבד קאמר וי"ל דמתניתין משמע להלמודא אפי' לכתחילה ותדע דסבר הכי דאמרי' מקמיצה ואילך מצות כהונה אבל קודם לכן זר כשר. תר"ח. עוד אמר מהר"ם אע"ג דבלילה ר"ל לכתחילה ביציקה פסול אפי' בדיעבד כיון דעיכובא כתיב ביה וכי עביד לה זר הוי כאילו חסרה: ב] והקבלות. וא"ת והלא זו א) עצמה קבלה היא דאמרי' בזבחים והקריב זו קבלת הדם וי"ל דבעי אשאר קבלות דלאו דשלמים דקרא דהמקריב לא מיירי אלא בשלמים וא"ת א"כ אמאי לא תני זריקה משום שאר זבחים וי"ל ב) דהו"א בכלל הזאות. תר"ח: ג] במנחת כו' וא"ת אכתי קשה ממליחות דמתניתין משמע לא מלח כהן אלא זר ובמליחה דר"ש מליחות בעי כהן דא"ל כאן במנחת כהנים שהרי מליחה אחר קמיצה היא ובדבר שהוא אחר קמיצה אין חילוק בין מנחת כהנים ובין מנחת ישראל וי"ל דבמתניתין ע"כ הוי ליה לא מלח כלל אבל בזר פסולה דהא מליחה בראשו של מזבח ואי אפשר לזר לעלות על גבי המזבח. תר"ח: כאן במנחת כהנים. וא"ת היכי מצי לאוקמי במנחת כהנים והלא תני הקמיצות ומנחת כהנים אינה נקמצת וי"ל דמילי מילי קתני ולא קאי קמיצות אמנחת כהנים אלא אשאר מנחות וא"ת מ"מ מתניתין דלא כר"ש דקתני לא פתת כהן אלא זר והכא קאמר דפתיתות צריכות כהן ואין לומר (דהכי) [דהכאן] מיירי במנחת כהנים דהא אמר לקמן בפ' אלו מנחות מנחת כהנים כיון שאין בה קמיצה אין בה פתיתה וי"ל כדאמרינן לעיל כי לא פתת כלל והכא מ"ט מצריך כהן למצוה בלבד א"נ הא דאמרינן לקמן דאין בהם פתיתה ר"ל פתיתה הראויה דהיינו אחת לשנים ושנים לארבע אבל מ"מ פתיתה איכא דכתיב פתות אותה פתים אבל במנחה כהנים לא כתיב כי אם תופיני מנחה פתים וא"כ מוקמינן הא במנחת כהנים. תר"ח: ד] כרכתיב וקמץ: ה] נקמצות. נפקא מינה דהאי לישנא: ו] חיבות כמנחת כהנים נמחק: ז] ס"א וי"ל דפריך שפיר דכיון דכשר בדיעבד כי לא בלל והאי גברא: ח] אחד. לשון מהר"ם ועי"ל דאי איתא דכשירים בדיעבד כלא בלילה הכא היה לו להביא כולו בכלי אחד ופני ליה בלוג שמן דאי עביד להו בשני כלים יצטרך להביא ב' לוג שמן ודמי לרבה שמנה: ט] טעמא תיפוק לי דמקמיצה:

א) ר"ל דכהן קרא דהמקריב את דם השלמים גם קבלה בכלל דהא אמרינן בזבחים והקריב וכו'. ב) נראה לנ"ל וי"ל דהוה בכלל הזאות ודלא לדבריו במשנה דמגילה דף כ' דתני שם והזיה ולא תני זריקה וע"כ דזריקה בכלל הזאה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones